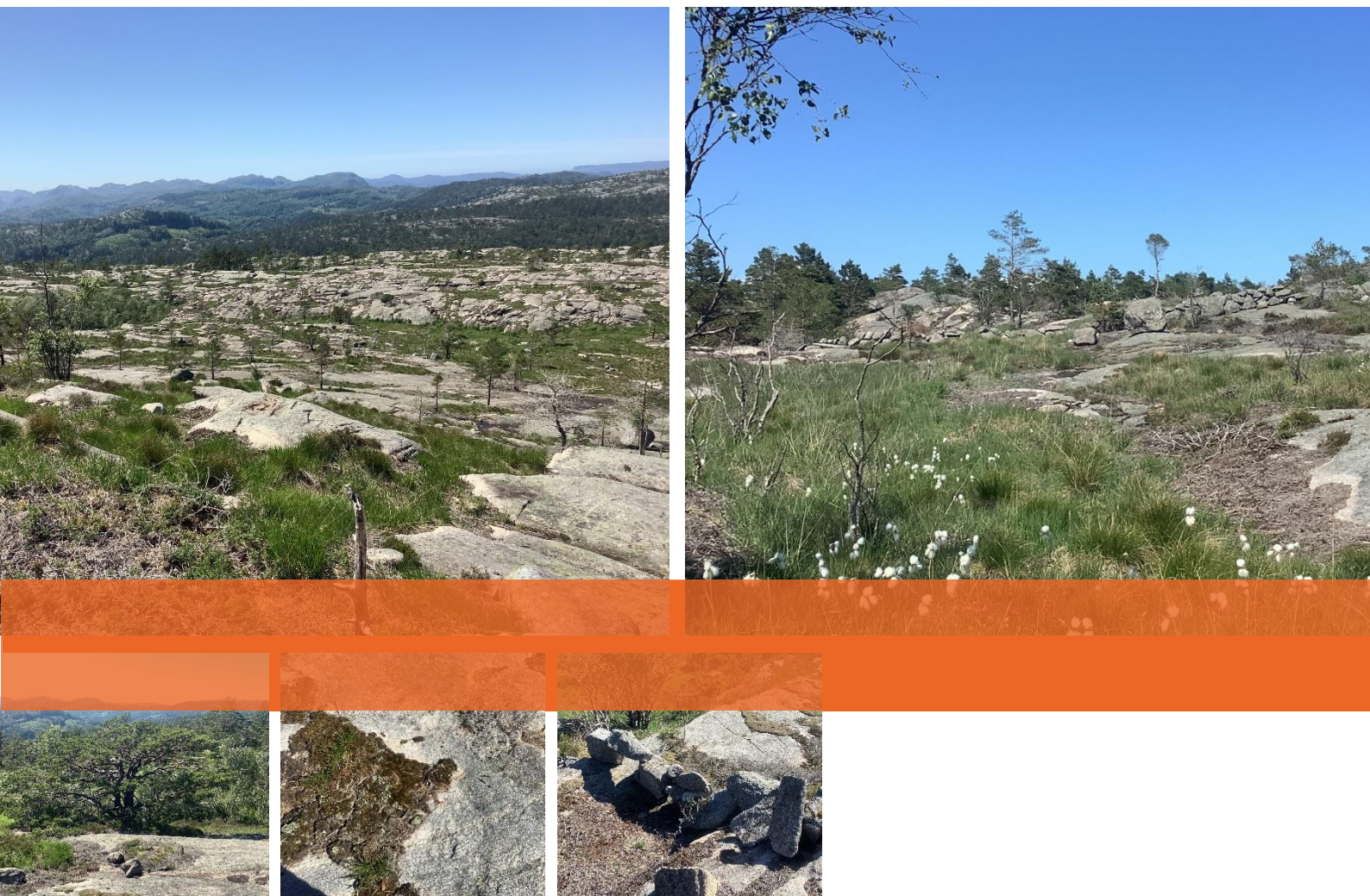

Skjøtselsnotat for Skarpheia, Farsund kommune, Agder fylke

Solfrid Helene Lien Langmo

Skjøtselsnotat for Skarpheia, Farsund kommune, Agder fylke

Forfattere: Solfrid Helene Lien Langmo

Publisert: 20.06.2022

Antall sider: 17 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Agder

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Langmo, S. H. L. 2022. Skjøtselsnotat for Skarpheia, Farsund kommune, Agder fylke. Biofokus rapport 2022-046. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Nysvidde områder sett fra nord mot sør / Sør i det nysvidde området / Gammel furu i nysvidd område / Grunnlendt mark og nakent berg utgjør store arealer på Skarpheia / Kulturminne på Skarpheia. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Biofokus rapport 2022-046

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-081-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Skjøtelsnotat for Skarpheia i Farsund kommune er utarbeidet av Biofokus på oppdrag fra Statsforvalteren i Agder. Notatet gir faglig funderte anbefalinger for restaurering av lokaliteten med tanke på å forbedre beitekvalitetene i området. Notatet baserer seg på feltbefaring og intervjuer med grunneieren.

Skarpheia er etter flere runder med diskusjoner både internt og med andre fagmiljøer registrert som naturtypen boreal hei. Dette er ikke en utvalgt naturtype, og rapporten er ikke en fullstendig skjøtelsplan. Om videre skjøtsel og restaurering gjennomføres, bør lokaliteten revideres om fem år for å se om skjøtselstiltakene har hatt ønsket effekt. Rapporten er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og mot forvaltningen. Den omhandler naturgrunnlag, driften i området, samt at den beskriver konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokaliteten.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av de registrerte naturtypene på Skarpheia. Den genererer i hovedsak informasjon rettet inn mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase.

Biofokus takker Statsforvalteren ved Marie Bjelland for godt samarbeid i prosessen med skjøtelsplanen. Vi takker også grunneier og skjøtelsansvarlig Bjarne Tysse Høgelid for faktaopplysninger, god dialog og verdifulle innspill til planen.

Markabygda, 20. juni 2022

Solfrid Helene Lien Langmo

Typisk miljø fra Skarpheia, sett mot sørvest i retning Svindal. Til høyre skimtes sørenden av Oppoftsvann. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Innhold

1	Innledning	5
2	Status	5
3	Skjøtselsforslag	7
3.1	Mål for restaurering og tiltak	8
3.2	Skjøtsel og restaurering	8
3.3	Oppfølging	9
	Vedlegg	11
	Bilder	11
	Naturtypelokalitet(er)	15
	Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater	16

1 Innledning

Biofokus har på oppdrag for Statsforvalteren i Agder kartlagt naturverdier knyttet til Skarpheia (gnr 167/4 og 165/3-5) øst for Oppoftsvann og nordøst for Åpta i Farsund kommune. Feltarbeidet i 2021 ble utført i godt vær og gode undersøkelsesforhold den 23. juni. Undersøkelsene ble utført på en tid på året der en regner med å kunne fange opp de fleste relevante artsgrupper. Det var imidlertid svært tørt ved undersøkelsene, noe som gjør tilordning til kartleggingsenheter etter NiN-systemet mer komplisert. Områdene later ikke til å være undersøkt tidligere, og ingen naturtypelokaliteter er tidligere registrert i Naturbase (Miljødirektoratet 2022) her eller i nærområdene rundt heia. Imidlertid kan en finne at områdene som ligger på gnr 165/3-5 er statlig sikra friluftsområde. Noen mindre slåtte marker og ei hul eik ble registrert på Svindal i forbindelse med de samme undersøkelsene. Heller ikke i Artskart finnes eldre registreringer.

Skarpheia strekker seg fra sørvest mot nordøst, og høyeste punkt er rundt 310 moh. Den er dermed på samme høyde som mange av de andre åsryggene i nærheten. Den består som mange av de andre åsryggene i området av bratte skogkledte lier som flater av mot toppene, slipt ned av i isen en gang for lenge siden. De flate åsryggene preges av store nakne bergflater med glissen furuskog, myrer og spredte og svært glissent tresatte heipartier. Ifølge (Moen 1998) ligger den i boreonemoral vegetasjonssone på grensen til sørboreal sone, og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2). Berggrunnen består ifølge berggrunnskartet (NGU 2021a) av granodioritt, med ei smal stripe båndgneis mot øst, og løsmassene er for det meste tynne og usammenhengende over berggrunnen (NGU 2021b). Disse består for det meste av tynt humusdekke og små flekker med torv i enkelte søkk.

Data er digitalt innsamlet ved hjelp av NiN-App utviklet for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av naturtyper (Miljødirektoratet 2021) (heretter kalt MI), og relevante artsfunn er lagt inn i BioFokus Artsfunnbase (BAB) slik at de vil fremkomme i Artskart.

2 Status

Naturen på Skarpheia bærer som mange av heiene i området preg av den fattige berggrunnen som gjør vegetasjonen svært artsfattig, og isolert sett er ikke selve Skarpheia egna som helårsbeite for sau. Om den sees i sammenheng med liene rundt er den bedre egnet, men under forutsetning av at området ikke har for mye snø om vinteren. At området er velegnet som helårsbeite er en av forutsetningene for å definere et område som kystlynghei. Videre har opphør av beite ført til at heiene i området har grodd igjen over lang tid. Ifølge (Rudjord og Høyland 1977) var det ved folketellinga i 1939 på gårdene Saudan, Laundal og Svindal (som Skarpheia tilhører) registrert 1 hest, 24 storfe og 18 sauer i tillegg til at det ble dyrket havre, poteter og andre hagevekster. I 1959 er tallet redusert til 3 kyr og litt poteter. Dette vitner om at husdyrholdet i området ble avviklet forholdsvis tidlig, noe som stemmer godt overens med de omfattende strukturendringene i landbruket i denne perioden. Med dette ble også utmarksbeitet i området avviklet eller kraftig redusert i samme periode.

Det har vært flere runder med diskusjoner om denne lokaliteten både internt og med andre faginstanser, blant annet med eksperter fra NIBIO. Skarpheia er ut fra dette ført til naturtypen boreal hei og ikke kystlynghei, til tross for at det har vært brent her i nyere tid. Etter MI oppnår lokaliteten moderat lokalitetskvalitet som boreal hei. Ut fra at lokaliteten er ført til boreal hei, er den ikke å regne som en

utvalgt naturtype etter forskriften for utvalgte naturtyper. Naturtypebeskrivelser etter MI finnes som vedlegg til rapporten, og oversikt over registrerte lokaliteter finnes i Tabell 1.

Tabell 1. Oversikt over registrerte naturtypelokaliteter etter MI i 2021 innenfor undersøkelsesområdet på Skarpheia.

NATURBASE-ID	OMRÅDENAVN	NATURTYPE	LOKALITETSKVALITET	VERDI I NATURBASE ¹	AREAL
NINFP2110019868	Skarpheia	Boreal hei	Moderat kvalitet	-	481 daa

Kalkfattig boreal lynghei (T31-C-2) utgjør en sentral del av denne lokaliteten. Imidlertid bidrar den fattige berggrunnen til at fattig nakent berg og fattig grunnlendt mark inngår i mosaikk med heipartiene. Stedvis er de nakne bergflatene 100-200 kvadratmeter store. Også områder med fattig grunn myr inngår i dette mosaikket med heipartiene. Til tross for at flere naturtyper inngår, er det totale antallet karplanter registrert i området svært lavt (under 30 arter), og blant de dominerende foruten furu er særlig blåtopp mange steder eneste art. Denne arten har hatt en kraftig økning i sørlige deler av Norge som følge av nitrogenholdig nedbør fra kontinentet. I tillegg forekommer blant annet einer, dvergbjørk, røsslyng, rome, klokkeling, klokkebær bråtestarr, krekling, sauesvingel og småsmelle. Mot øst der berget er litt rikere finnes også kornstarr og tepperot. Tykke matter med heigråmose inngår enkelte steder der det ikke har vært brent nylig. Dette vitner sammen med det høye innslaget av furu om gjengroing over tid. Det ble i forbindelse med undersøkelsene i 2021 ikke registrert rødlistearter basert på Norsk rødliste for arter fra 2021 (Artsdatabanken 2021) eller fremmedarter basert på fremmedartslista (Artsdatabanken 2018a).

Boreal hei er ifølge faktaark i DN-Håndbok 13 (Miljødirektoratet 2015) åpne arealer under og sør for klimatisk skoggrense i Norge som er skapt av avskoging og opprettholdt av en kombinasjon av beiting og rydding/hogst – uten at beitebruken har vært så intensiv at arealene har gått over til å bli eng. Områder med boreal hei er ikke spesielt tilrettelagt for beite gjennom rydding av stein eller overflatisk jordbearbeiding og identifiseres best gjennom dominans av dvergbusker – særlig dvergbjørk, einer, krekling og røsslyng, samtidig som arter fra kulturmarkseng inngår i varierende grad i feltsjiktet. Boreal hei er vanligst i tilknytning til store, helhetlige seterlandskaper, og flere store lokaliteter ligger innenfor landskapsvernområder på Østlandet og i Midt-Norge. Naturtypen er regnet som sårbar (VU) på Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018b). Videre finner en i DN-Håndbok 13 at kunnskapen om regional variasjon og ulike utforminger av boreal hei i Norge er svært mangelfull. Naturtypen skiller seg fra kystlynghei gjennom at den ikke har vært brent som en del av den regulære driftsmåten selv om sviing kan ha forekommet for å bedre beitekvaliteten. Avgrensing mot kystlynghei kan være et problem i bl.a. Rogaland hvor en finner kontinuerlige overganger fra kysten mot fjellet med avtakende frekvens av sviing. Her er det behov for en mer detaljert forståelse av dette og mer presis grensedragning i nord og mot innlandet. Det er også grunn til å tro at dette siste kan være relevante problemstillinger i Agder, og dette har vært avgjørende ved valg av naturtype på Skarpheia.

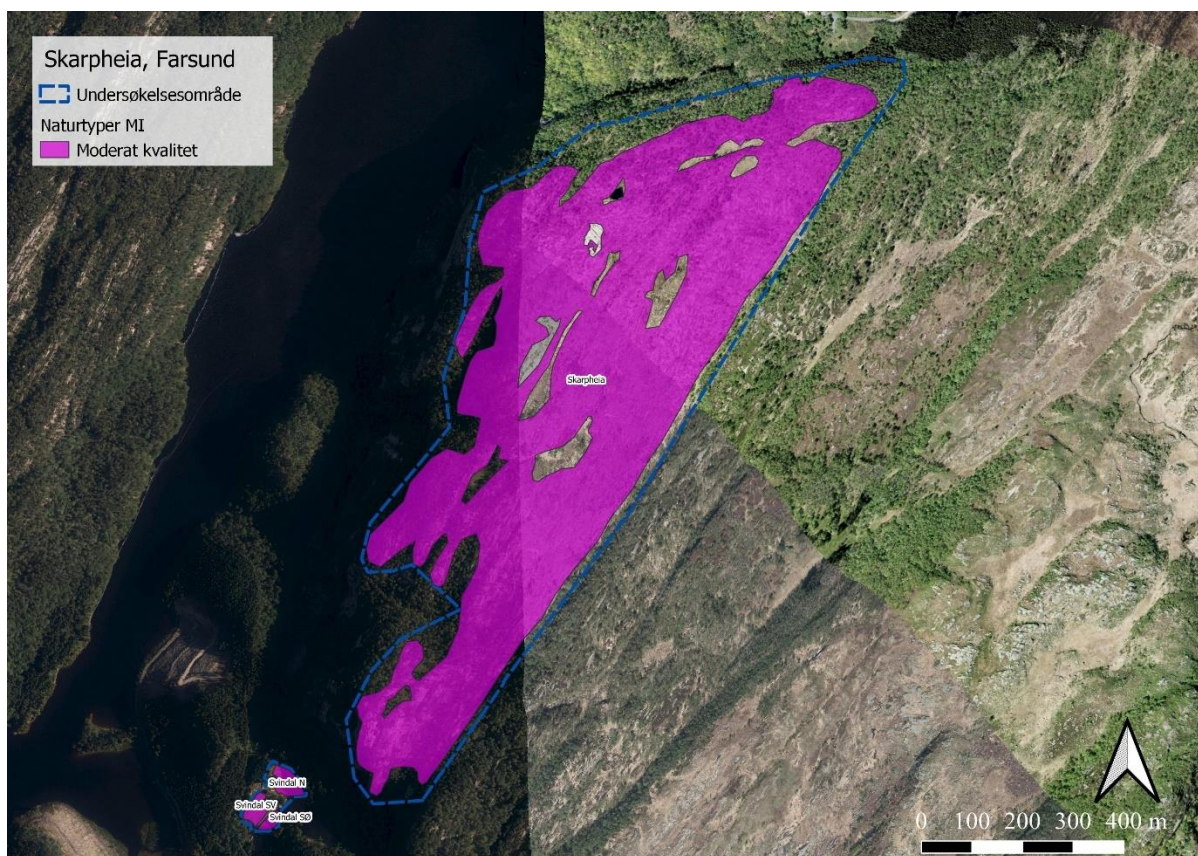
Mye av beskrivelsen av boreal hei fra DN-Håndbok 13 som nevnes i avsnittet over, er også videreført i MI, men her er i tillegg de kalkfattige heitypene inkludert i det som skal kartlegges basert på at de er inkludert på rødlista for naturtyper. I tillegg er tidsperspektivet for hva som skal regnes som en

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og revidert faktaark for kystlynghei, utformet av John Bjarne Jordal og publisert av Miljødirektoratet (Miljødirektoratet 2015).

kulturbetinget naturtype utvidet i MI sammenlignet med tidligere, på en måte som gjør at naturen nå skal tilordnes den kulturbetingete naturtypen mye lenger ut i gjengroingsfasen enn tidligere. Tilfeller som Skarpheia ender derfor med å kartlegges som en kulturbetinga naturtype selv om kulturpåvirkningen er såpass svak at den er vanskelig å observere (om en ser bort fra nyere brenning), og det er usikkerhet rundt hvorvidt den egentlig burde vært ført til en mosaikk mellom skog og nakent berg i stedet.

Ifølge grunneier (Bjarne Tysse Høgelid pers.medd.) på gnr 167/4 har Skarpheia vært beite langt bakover i tid, men brenning har forekommet mer sporadisk. Store deler av Skarpheia ble sist svidd for 2-3 år siden. Det er på sikt planer om å svi mer flekkvis, øke dyretallet (sau), samt å i tillegg beite med vestlandsk fjordfe. I 2018 var det svært tørt, og mye av røsslyngen i området gikk da ut. I tillegg har gradvis oppgjødsling av langtransportert nitrogen også bidratt, slik at røsslyngen mange steder er helt borte på Skarpheia. Det er usikkert om denne vil komme tilbake på sikt.

I området finnes det en lang rekke gamle kulturspor som oppmurte ferdselsveger med store steinhellebruer, veiviservarder og bautasteiner vitner om bosetning i førreformatorisk tid (Riksantikvaren 2022). Særlig den nevnte veien er interessant, da denne krysser Skarpheia.

Figur 1. Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter MI. Alle registrerte naturtyper har samme farge da de har samme lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområder er markert med blått.

3 Skjøtselsforslag

Mye av det gamle kulturlandskapet i Agder har de siste 50 årene gjennomgått store forandringer med intensivering av driftsformer, opphør av utmarksbeite og gjengroing/tilplanting av områder som ikke har latt seg drifte rasjonelt. Dette er også tilfellet i områdene rundt Skarpheia, hvor særlig tilplanting med

gran er godt synlig. Videre er det også tydelig at gjengroingen har skutt fart de siste 50 årene hvor mye ung furu har kommet inn på egne steder. Imidlertid er også en del av furuene her gamle opp mot 200 år, noe som kan tyde på at langsom gjengroing har pågått over en lengre periode.

Å øke beitekvaliteten på Skarpheia vil i praksis kreve lignende skjøtsel som i beitemark og til dels også kystlynghei (Norderhaug et al. 1999). I første rekke består skjøtselen av beite med høyt nok beitetrykk til å unngå gjengroing.

3.1 Mål for restaurering og tiltak

En har gjort forsøk på å formulere målsetninger for restaurering og skjøtsel av Skarpheia.

- Restaurere og ivareta Skarpheia som kulturlandskap med boreal hei med tilhørende artsmangfold, gjennom aktiv skjøtsel og sett i sammenheng med Svindal og kulturlandskapet der.
- Øke andelen arter knyttet til ugjødsle semi-naturlig mark som tepperot, bråtestarr og kornstarr, og øke innslaget av lyngarter som røsslyng, blokkebær og krepling samtidig som forekomstene av blåtopp reduseres.
- Redusere mengden ungfuru og einer
- Ta vare på ferdselsveien over Skarpheia

3.2 Skjøtsel og restaurering

I en restaureringsfase vil det være aktuelt å fjerne en del ung furu med tanke på å øke beiteverdien og redusere faren for ukontrollert spredning av brannen ved sviing i heia. Kjøring, særlig i myrene bør skje på frossen mark. Kvist og trær kan enten fraktes ut for bruk som brensel, eller deponeres på egnede steder i utkanten av lokaliteten.

Selv om Skarpheia per i dag ikke er å regne som kystlynghei vil det på sikt kunne være aktuelt å svi heia igjen for å øke beitekvaliteten ytterligere. En bør legge opp til et mønster der en ikke svir hele heia samtidig, men svir av mindre arealer/flekker når det trengs. På sikt skaper dette en mosaikk av nysvidde arealer og arealer med eldre vegetasjon. Sviing bør i første rekke skje i områder der graset forsvinner og erstattes av gammel lyng og buskas, og trenger ikke gjentas om beitedyrene klarer å holde slike oppslag nede. Samme areal bør ikke svis for ofte, og bør bare gjennomføres når det er nødvendig med tanke på beitekvalitet. I og med at Skarpheia er såpass skrinnet, er det grunn til å tro at samme areal ikke trenger å svis mer enn hvert 15.-20. år, kanskje enda sjeldnere. Dette vil avhenge av hvor fort det gror igjen med einer og andre busker, noe som igjen er avhengig av beitetrykket. For kort syklus kan føre til ytterligere favorisering av nitrofile arter som blåtopp til fordel for mer konkurransesvake arter. Hvor ofte arealene eventuelt svis må tilpasses lokale forhold og lokalkunnskap. Ved sviing bør en holde arealene under oppsikt for oppslag av eventuelle fremmedarter som blant annet sitkagran som har stor etableringsevne i nysvidde flater.

Også etter at heia er gjenåpna vil det være behov for å rydde oppslag av ungskog (trær over 0,5-1 meter) med jevne mellomrom så sant ikke denne holdes nede av beitedyr. Hvor ofte dette må gjøres

avhenger av en rekke faktorer, men fra hvert 5.-10. år kan være aktuelt. Ofte er det trolig ikke nødvendig basert på lokalitetens skrinne karakter og næringsfattige bergarter.

I forbindelse med restaurering av Skarpheia kan det også være aktuelt å restaurere og gjenåpne ferdselsveien som går her. Blant annet er det aktuelt å holde denne fri for trær nedover i liene, slik at trærnes røtter ikke ødelegger de oppmurte partiene av veien.

Det er en fordel om beitesesongen er så lang som mulig med slipp til fjells så fort det lar seg gjøre. På denne måten kan dyrene trolig beite noe mer blåtopp enn det de gjør i dag. Også nysvidde tuer med blåtopp kan være attraktive tidlig i sesongen, noe som i større grad enn i dag kan bidra til at dyrene beiter på denne arten og på sikt kan redusere utbredelsen av den. I flekker hvor det utelukkende forekommer blåtopp 5-10 år etter sviing, kan det derfor være aktuelt å svi på nytt med tanke på å øke interessen for beite på denne arten.

Sambeite mellom flere dyreslag er en fordel, og gjerne med sau og storfe. Videre kan en vurdere å beite med geit i tillegg til sau i området med tanke på å redusere mengden blåtopp, da geitene beiter betydelig mindre selektivt enn sauene og vil kunne bidra til blant annet å holde oppslag av ungskog nede. Beitetrykket må tilpasses beitegrunnet. På Skarpheia bør det som i dag være mulig for dyrene å beite både på heiene og i liene rundt samtidig. Samtidig kan en forsøke å stimulere dyrene til å beite oppe på heiene, for eksempel ved plassering av saltslikkesteiner på strategiske steder, eller bruk av litt kraftfôr i perioder. Dagens beitetrykk er lavt, og det er plass til langt flere dyr, trolig opp mot 50-100 sau i tillegg til noe storfe. Dyretall må tilpasses hvor mye av Skarpheia som kan beites, samt tilgang på vann i tørre perioder. En bekk sør for Skarpheia i lia ned mot Svindal har forholdsvis sikker vannføring.

3.3 Oppfølging

Skarpheia bør rekartlegges/revurderes etter ca. 5 år, og gjerne i forbindelse med revisjon av skjøtselsplan for slåttemarkene på Svindal med tanke på både status og en ytterligere vurdering av naturtype. Ved rekartlegging bør en vurdere om tiltakene har hatt god effekt, og om det evt. er behov for å justere tiltakene i dette dokumentet.

Kilder

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Miljødirektoratet. 2015. Utkast til reviderte faktaark frå DN-håndbok 13. Naturtyper på land og i ferskvann. Miljødirektoratet.
- Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. <https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2WDNUR7KEUQF5GZJ7WERBERV5RR>
- Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- NGU. 2021a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. 2021b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L., et al. 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. 252 s.
- Riksantikvaren. 2022. Kulturminnesøk. Hentet xx.xx.20xx fra <https://www.kulturminnesok.no/>.
- Rudjord, K. og Høyland, A. 1977. Herad : bygda mellom fjorder og fjell. Farsund kommune, Farsund.

Vedlegg

Bilder

Figur 2. 32W Ø373753 N6454410. Sentrale deler av lokaliteten på Skarpheia N sett sørvest mot nordøst. Mye ung furu inngår. Ellers er blåtopp magen steder eneste art. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 3. 32W Ø373570 N6454350. Typisk miljø med store bergflater dominert av moser og lav, blåtopp og død røsslyng. Sentrale deler sett mot nord. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 4. Stedvis spirer røsslyng sparsomt etter brenning, men mye er dødt. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 5. 32W Ø373404 N6454056. Eiendomsgrense med steingjerde. Et av flere lignende kulturminner i området. I bakgrunnen skimtes et myrsøkk, også dette fullstendig dominert av blåtopp. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 6. 32W Ø373964 N6454508. Fragmenter av røsslyng finnes i partier der det ikke er brent. Mest i nordvendte skråninger. I bakgrunnen ser en arealer med bare blåtopp der det har vært brent. Nord i lokaliteten sett mot øst. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 7. Slike gamle furuer finnes mange steder på Skarpheia. Disse trærne er godt over 200 år, noe som tyder på at gjengroingen har foregått over lang tid. Ut fra dette er det også vurdert å føre lokaliteten til skogsmark i stedet for til boreal hei eller kystlynghei. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 8. 32W Ø373230 N6453391. Den oppmurte veien på tur opp fra Svindal til Skarpheia er i partier fint utført, og med særlig ei svært imponerende helle brukt som bro over en bekk. Veien bør vedlikeholdes som en del av det helhetlige kulturlandskapet på Skarpheia, og sees i sammenheng med kulturlandskapet på Svindal. Foto. Solfrid Helene Lien Langmo.

Naturtypelokalitet(er)

Skarpheia

ID: NINFP2110019868

Naturtype: D1 Boreal hei (ntyp_D01)

Kartlagt: 23.06.2021

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Størrelse: 481 040 m2

Tilstandsvurdering: Moderat

Naturmangfoldvurdering: Moderat

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat lokalitetskvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: -

Tilstand beskrivelse: Tilstand er vurdert som moderat da lokaliteten har partier med gammel lyng og ungskog i tillegg til enkelte gamle furuer. Samla sett er den i en brakkleggingsfase. Den har lavt beitetrykk, og er uten registrerte fremmedarter. Deler av lokaliteten er brent i nyere tid, men den er likevel ført til boreal hei, da det er usikkert om dette historisk sett er å regne som kystlynghei. Gjengroinga blir mer tydelig nedover i liene, og her er suksesjonen kommet lenger, og arealene er i stor grad ført til skogsmark. Mot øst fortsetter heiene, men adskilt fra de registrerte av et markant dalsøkk.

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfold er vurdert til moderat i første rekke på grunn av størrelse (mellom 50 og 1000 daa). Rødlistearter av karplanter, moser, lav eller sopp er ikke registrert verken nå eller tidligere. Lokaliteten består av tette mosaikker mellom hei, nakent berg, grunnlendt mark og myrflekker. I tillegg inngår en del furu, for det meste yngre, men også spredte eldre trær opp mot og kanskje også over 200 år. Supplerende beskrivelse: I de delene der det ikke er brent, er lyngen gammel, grov og forvedet, og i degenereringsfase. I de partiene der det er brent (anslagsvis for 2-3 år siden), er mye av den gamle lyngen død, trolig som følge av påfølgende tørke etter brenningen, og det er i dag sparsomt med frøspiring. De brente arealene fremstår derfor som svært artsfattige, og mange steder ligger jordsmonnet helt eksponert, og er delvis erodert bort av vind og vær. Det eneste arten som har hatt stort oppslag etter brenninga er blåtopp, som mange steder er eneste observerte art. Det later ikke til at sauene i området beiter særlig hardt på denne.

Da fastsettelse av naturtypen her er såpass usikker, er dette også beskrevet sammen med kartleggingsdataene som publiseres i Naturbase.

Usikkerhetsbegrivelse: Deler av lokaliteten er brent i nyere tid, men den er likevel ført til boreal hei, da det er usikkert om dette historisk sett er å regne som kystlynghei, samt at både artsmangfold og sammensetning av naturtyper gjør at det er svært usikkert om området isolert sett er eller har vært egna som helårsbeite for dyr. Blåtopp er mange steder eneste art, mens røsslyngen er død etter brenning. I tillegg inngår rome og klokkelyg i myrpartier. Også en del furu inngår, enkelte steder med tetthet opp mot 10% kronedekning. Her er også lyngskog vurdert som alternativ naturtype da en del av trærne er opp mot 200 år og de partiene som fremstår som hei i dag, dermed er de arealene som gror saktest igjen på grunn av at de er skrinne og ligger utsatt til for vind og vær. Ny vurdering av lyngens regenerering i området kan være aktuell om noen år for å vurdere beitekvaliteten, og særlig med tanke på om området er tenkt benytta som helårsbeite.

Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater

Her er det plass til å føre inn egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres.

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK / TIMER	ÅR

Biofokus

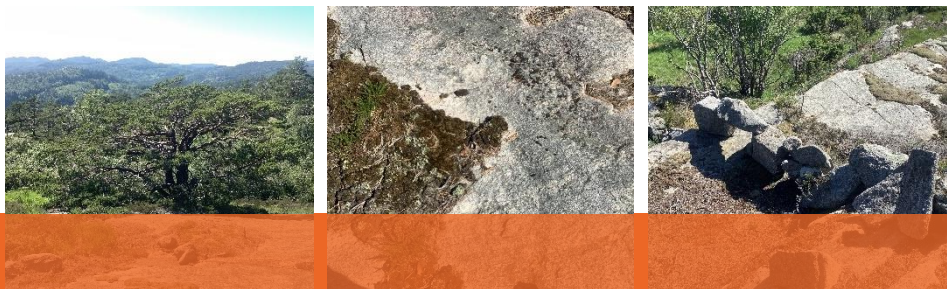
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–046
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-081-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no